

Iz Središča. (Šolski sklep.) Imeli smo 30. avgusta na naši trirazrednici konečno očitno skušnjo, ktere se je razven predsednika in nekoliko udov krajnega našega šolskega sveta tudi lepo število drugega občinstva udeležilo. Navzoči bili so zelo iznenadeni, kajti slišali in videli so veliko več, kakor so sploh pričakovali. Odgovarjalo se je v vseh predmetih tako gladko in krepko, da je bilo veselje poslušati. Tudi v nemščini se je precej podučevalo, in videti je bilo, koliko so se učitelji, posebno pa ubogi šolarji trudili, da so vsaj tako daleč dognali. Sicer si pa usojamo dvomiti, da bi imel sedanji slovenski učenec, ki bo po dovršenem tretjem razredu šolo za vselej zapustil, kedaj kot odraščen mož posebno korist n. pr. od nemške pobotnice, ki se mu sedaj s tolikim trudom in naporom vliva v glavo. Bojimo se namreč, da bo mu se ta ali una sedaj na pamet naučena beseda s časom iz spomina zgubila in ker nemškega jezika ne bode v oblasti imel, si siromak sploh več pomagati ne bode mogel. Mogoče, da še o tej reči pri priložnosti kaj več spregovorimo. (Dobro. Ured.) O zvršetku skušnje v posameznih razredih je Središki župan g. Čulek otroke primeroma nagovoril in potem so se šolske nagrade delile. V obče bili smo z uspehom poduka prav zadovoljni. Osupnila so nas pa nemška vabila k tej skušnji od strani našega šolskega sveta. Dokler je tajnikoval nadučitelj g. Št. Kovačič in potem učitelj g. S. Štrenkl, se nam kaj takega ni lahko primerilo. Komu na ljubo pa se je neki sedaj od prejšnje hvale vredne navade odstopilo? Zlasti ker razven predsednika vsem udom tega odbora slovenščina bolj teče, kakor nemški jezik, kterege nekteri niti zmožni niso.

Iz Velike Nedelje. (Nemškutarško uradovanje.) Kako naši župani uradujejo, blagovolite razvideti iz sledečega: „Z. 88. An die löbl. k. k. Bezirkshauptmannschaft, Gemeinde-Vorstand von Scharding geschiken disse Militär Pas für Franc Skuhala. Diesse Franc Skuhala ist nicht mehr in der Gemeinde Scharding, er ist jetzt in Zwaben Gemeinde Runčen und dahin verheurat und zuständig ist. Gemeindeamt Scharding am 18. August 1881. Kucharitsch G. V.“ Ali bi ne bilo bolje slovenski pisati? — Gospod glavar pl. Premierstein je predstojnikom javno izrekel, naj se poslužujejo slovenskega jezika, ker ga on tak dobro razume in spoštuje kot nemškega. Od gosp. predstojnika Kuhariča je pričakovati, da take neumnosti v slovenščini ne bode pisal.

Iz Št. Ilja pri Velenji. (Letina, toča, strela.) Človek obrača, Bog pa obrne! Mnogo smo si spomladi od letošnjega leta obetali, a le malo smo in bomo prejeli, kajti ezimina, ki sicer ni imela nobenih posebnih ujim za prestati, pleni izvanredno slabo; oves je nekoliko boljši, krompir pa, kolikor ga še miši pustijo, je večjidel gnjil. Vse pa bi se še posililo, ko bi nas ne bil Bog s „trdim dežom“ dne 17. in 28. julija, ter

22. avgusta, tako hudo obiskal. Najhujše zadete so Laze, za njimi Kauče in en del Ložnice; tukaj se težko najde „ajdovi cvet“, po vinogradih pa še to betvo grojzda, kar ga je silni toči ostalo, v enomer gnjuje in se suši. Češplji, koji so nam lepih novcev obetali, so deloma potolčeni, deloma pa razklani, da gnjujejo. Dne 9. t. m. ob 4. uri popoldne mislili smo že, da smo pa zopet dobili goste toče, kajti bliskalo in grmelo je, da je bilo groza in strah; strela zadene med Krulejevim in cerkvenim bliskovodom stoječo sušilnico Antona Pirnata, koja začne koj strahovito goreti; sreča za tamošnje tri posestnike je le bila, da je vlekel zahodnji veter, sicer bi vsa ljudska pomoč bila le malo izdala, kajti le 20 korakov od gorečega poslopja stalo je drugo s slamo krito, za tem tretje, četrto itd. poslopje Antona Ježovnika in Matije Voha p. d. Kruleja, koja dva posestnika sta si še itak le komaj od strahovitih požarov leta 1861 in 1869 pomogla.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Novi kranjski glavar je liberalcec grof Thurn. V soboto se snide kranjski zbor. Politična doslednost, občna želja Slovencev, korist in potrebe kranjske dežele zahtevajo razpust „Vestenekovega“ zbora. Razpuščen bo, ako slovenski poslanci izostajajo od sej. Mandate položiti bi pa ne pomagalo nič, ampak pouzročilo nepotrebnih sitnob zavoljo nadomestovalnih volitev! Ako pa slovenski poslanci vendar se udeležijo zborovanja, zastoj ugibamo, kaj dobrega da utegnejo doseči za narod? — Iz štajerskega deželnega zbora pobrisal je Jožef plem. Kaiserfeld Blagotinšek, 21 let je sedel v njem in veljal kot steber liberalnemu ustavaštvu. Po nasvetu slovenskega poslanca dr. Radaja bil je vladin predlog o predrugačenji uprave, okrajnih zastopov in domovinske postave izroččen odseku ali odboru 9 mož. — Koroški zbor prične v soboto svoje delovanje. Slovenci imajo samo 1 poslanca v njem, to pa č. g. Andreja Einspielerja. — Tirolsko glavno mesto Innsbruk je 19. sept. zvečer silna toča poklestila; škoda na šipah in strehah je čezmerno velika. — Nemški kmetje v gornjej Avstriji so liberalni „Bauernverein“ grdo otrsli; za volitev državnega poslanca dne 26. sept. je izbranih 105 konservativnih volilnih mož in samo 20 liberalnih kričačev. „Tagespošta“ itd. solze „ronijo“. Tržaški poslanec dr. Bizjak, je položil poslanstvo. — Bivši minister grof Belkredi je imenovan za predsednika upravnemu sodišču. Liberalci se jezijo. — V gosposko zbornico bode poklicanih več konservativnih mož. — Naši ministri mudijo se v Budimpešti, kder bode pod predsedništvom cesarjevim veliko posvetovanje. — Dva oficirja, nemški stotnik Lendl in magjarski lajtnant Göczel, sta se pripravala. Lendl vpraša Göczelna: bi li on na Magjare streljati dal,

ko bi cesar to zaukazal. Göczel odvrne, da ne. Lendl toži in Göczel zgubi oficirsko čast. To pa je Magjare strašno razburilo, povsod častijo in slavijo Göczelna. Ogersko ministerstvo je bankirjem v Berlin prodalo 40 milijonov zlate rente; toraj bodo ogerski davkeplačilci zlate obresti plačevali berolinskim Judom. — Hrvatske volitve so dokončane; vlada ima ogromno večino okolo 50 glasov, Mrazovičeva stranka samo 14, Starčević 9. Vladin pritisk bil je nedostojen. Župnik Zorko bil je v Krapini ugrabljen in v zapor odpeljan, da nebi mogel voliti. To je sramota za hrvatsko vladino stranko!

Vnanje države. Iz Amerike poroča telegraf, da je predsednik Garfield 19. septembra zvečer umrl. Za izredno poštenim možem, ki je nekdanj kot kočijaž si borni kruh služil, a naposled postal predsednik najmočnejše republike na svetu, vsi močno žalujejo. Naslednik mu je Arthur Chester. — Francozom se v Afriki hudo godi, uže 100.000 mož so tje poslali, a sedaj se vidi, da so novi republikanski generali za nič, kedaj boji je kateri tepen od slabo orožanih Arabov, ki so večjidel le konjeniki, ter nimajo ne kanonov, pa ne pešakov. — Italijani so med seboj močno zbegani, nekateri so neverneži in freimaurerji, drugi pa zvesti katoličani, nezadovoljni pa so vsi. Papež so Poljakom poslali tolažilno pisanje. — Grki zasedli so sedaj skoro vso Tesalijo in dobili lep kos zemlje brez vojske. — Turški sultan hoče dolgove stare odvaliti na krščanske države: Bolgarija bi naj prevzela 720 milijonov frankov, Bosna in Hercegovina 800, Greška 200, Srbija 130, Rumunija 130 in Črnogora 133. Tega ne plača nihče, rajši zgrabijo vsi za meč. — Rusi ponujajo Srbom kupčijsko nagodbo. — Bismark hoče baje več izgnanih škofov pozvati domov. — Ponovljena zveza pruske Nemčije z mogočno Rusijo dela državnikom veliko premišljevanja, kam ta zveza meri, proti komu da je obrnena? — V Aziji ob reki Amur hočejo Rusi narediti velike naselbine.

Za poduk in kratek čas.

Modra ženska glava.

O svojem času živel je kralj, ki je imel navado, svoje podložnike nadlegovati s vsakojakimi zviti vprašanji. Enkrat rekel je nekemu starcu: „Poslušaj me, starček! ako mi do jutri ne poveš, koliko velja moja brada, ne boš dolgo svoje gladil!“ Sivobradi starec pride domu ves pobit in žalosten. To opazi njegova šestnajstletna hčerka ter ga vpraša, zakaj da je tako otožen. Na to jej oče izpoveda vse, kaj je in kako je. „To vam oče, naj ne dela skrbi“, reče mlado dekle. „Lezite in spavajte mirno; jutri vam bom naznanila, kaj bode kralju odgovorili.“ Tako se je zgodilo. Sledeči dan, ko se je starec pripravljaj na odgo-

vor pred kraljem, mu njegova hči reče: „Na kraljevo vprašanje odgovorite, da njegova brada velja toliko, kakor samo trikratni dež skozi celo leto, — in vse bo dobro“.

Starec odrine; a ko pride do kralja, ga ta vpraša: „No, stari! koliko je vredna moja brada? Toda dobro prevdari, kaj boš rekel, ako ti je tvoja mila!“ „Svetla krona! Jaz sem tuhtal in tuhtal, ali ničesar druga nisem iztuhtal kakor le to, da je tvoja brada vredna samo trikratni dež skozi leto.“ „Dobro, starec! Odgovoril si, kakor sem si tudi sam demislil. Vendar povej mi po pravici, kdo ti je tukaj pomagal, ker po lastnih možganih bi ne prišel na to“, govori kralj. Starec odvrne: „Po pravici hočem povedati, ker ljubim resnico. — Do tega odgovora mi je pripomogla moja jedina hčerka.“ „E, to mora biti ženska glava, ki se je temu domodrla“, nastavi kralj. „No, ker je tako modra, glej, pošljem jej eno povosmo kodlje, pa jej reči, da sem zapovedal, naj to sprede ter setké robače (srajce) za vse moje vojake, to pa od totega edinega povosma. Če tega ne stori, ne bode dolgo modrovala“. Potem kralj odpusti starca.

„Sivobradec se vrne domu zelo nevoljen in otožen. „Kaj je, oče!“ dé hči, stopivši pred njega. „Mar odgovor ni bil po volji, ker ste tako čemenren?“ „Odgovor je moja draga, bil dober; ali glej! za tebe tri sto nadlog!“ — „Kralj to pošilja toto jedno povosmo ter zapoveda, da to spredeš in setké srajce za vso njegovo vojsko od tega jedinega povosma“. „Prav lahko bo to!“ odgovori domišljava hči. „Jutri bom uže povedala, kaj naj kralju rečete!“

Sledeče jutro pristopila je hči k očetu z besedami: „Glejte, oče! To je igla. Odnosite jo kralju, pa mu recite, da bom jaz od njegovega povosma spredla in setkala oblačila za vse njegove vojake, samo naj on poprej z železom od tote igle podkuje vse konje svojih konjenikov na vse četiri noge, vrh tega še za vse konjenike naj da ponapraviti žeblje ali „eveke“ za škornje in za svoje ostrege. Če kralj to stori, kmalu bom tudi jaz po njegovej volji vse opravila“. Starec odide ter kralju naznani od besede do besede vse, kakor mu je bila hči naročila. Kralj poslušaj in se čudi modrosti ženske glave, potem spregovori: „Čuj me, starček! Takšne modrosti v ženskej glavi še nisem zasledil v vsej svojej državi. To bi bila za-me žena, kakoršne si že zdavnaj želim. Reci toraj svojej hčeri, da bi jo jaz rad v zakon vzal, samo to jedino mora mi prvlje obljubiti, da mi s svojo modrostjo ne bode nikdar delala ovire pri mojem mišljenji in ravnanji. Ako mi to obeča, bode — kraljica! Če bi pa svoje besede ne držala, na mesti jo odpodim“.

Veselo prikoraka starec do svoje hiše, a še veselejše sporoča hčeri, kar je kralj vse rekel. Mlado dekle dolgo ne pomišlja, — voljna je vzeti kralja, vendar le pod pogojem, da jej kralj takrat,